Ч. 250. Чернівцї, середа дня 13. (25.) листопада 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Чи помагає що упоминати ся о своє?

Вже богато разів обговорював я справу ревізиї катастру ґрунтового,*) але-ж бо, що правда, се тепер була найважнїйша справа для наших хлїборобів, для нашого руского народу на Буковинї. А що ми стоїмо на сторожи інтересів наших хлїборобів, то і ще раз мусимо про сю річ поговорити, бо якраз тепер маємо знов до того причину.

Комісия краєва для ревізиї катастру ґрунтового по довгих нарадах прийшла до того переконаня, що аби поправити хиби давного катастру, аби тягар ґрунтового податку розложити рівномірно і по справедливости, нема на те иньшого способу лиш той оден, що *треба змінити клясифікацийні тарифи*.

Хто читав уважно те, що ми про сю справу писали в „Буковинї,“ той пригадає собі, що ми того якраз домагали ся, і хоть за те нас Buk. Post, ґазета п. бар. Мустаци, обкидувала болотом, називала дурнями і т. п., ми все при своїм обставали і таки вийшло на те, чого ми жадали, стало ся таки так, що наше на верхи.

Комісия краєва справдї ухвалила змінити де в чім тарифи *для рілї, для сїножатий, для лїсів і для ставів*, і тоту свою ухвалу оголосила в урядовій ґазетї Черновецкій дня 9-го листопада.

Пригляньмо ся тепер близше тим змінам, які поробила комісия, то побачимо, що загально взявши *знижено* тарифу для рілї і для ставів, а *підвисшено* для лїсів і сїножатий; — де і як, се покажемо зараз. І так

в Кіцманьскім повітї (разом з Заставнецким) *знижено* тарифи від *рілї* і від *ставів*, а тарифи від огородів, сїножатий, толік і лїсів остають і далї ті самі, що були доси. Кождий ґазда знає, що для рілї установлено у нас 8 кляс доброти, і після доброти обчислено чистий дохід від морґа (= около пів фальчі) поля, і що від кождого 1 зр. чистого доходу має ся платити відтак податку державного 22·7 кр. Після тої то зниженої тарифи випадає чистого доходу від одного морґа рілї I-ої кляси 7 зр. (замість давних 8 зр. 50 кр.), а II-ої кляси 5 зр. (зам. 6 зр. 25 кр.), а III-ої кл. 3 зр. 60 кр. (зам. 4 зр.), а IV-ої кл. 2 зр. 60 кр. (зам. 3 зр.), а V-ої кл. 1 зр. 80 кр. (зам. 2 зр.); в VI-ій і VII-ій клясї лишило ся по давному і нїчого не знижено: в VI-кл. 1 зр. 40 кр. а в VII-ій кл. 60 кр., а VIII кл. в кіцманьскім повітї нема. Стави роздїлено на три клясї і почислено тепер чистий дохід від одного морґа I-ої кл. 2 зр. 50 кр. (зам. 4 зр.), а II-ої кл. 1 зр. 20 кр. (зам. 2 зр. 50 кр.), а III-ої кл. 60 кр. (зам. 1 зр. 20 кр.). Як тото знижене відібє ся на податках, покажемо на отсїм прикладї: Ґаздї, що має 10 морґів (5 фалеч) поля зачисленого н. пр. до II-ої кляси, рахує ся тепер чистий дохід від одного морґа 6 зр. 25 кр., то зн. 62 зр. 50 кр. від 10 морґів і він мусить платити податку (рахуючи від кождого лева того чистого доходу 22·7 кр. податку) *14 зр. 19 кр.;* після нової тарифи чистий дохід виносив би у него від тих 10 морґів лиш 50 зр. (5 зр. від морґа), т. зн. податку платив би вже лиш *11 зр. 35 кр.* отже о **2 зр. 74 кр.** меньше.

Подібно змінено тарифи в Черновецкім і в Сучавскім повітї. В Сучавскім повітї (з виїмкою громад: Ґурагумора, Монастир-Гумора, Капукімпулюй, Валєсака і Воронец) *знижено* тарифи від *рілї* так, що від одного морґа I-ої кл. установлено чистий дохід 7 зр. (зам. 8·50 зр.), II-ої кл. 5·50 зр. (зам. 6·75), III-ої кл. 4·50 зр. (зам. 4·75 зр.), IV-ої кл. 3·60 зр. (зам. 3·90 зр.), V-ої кл. 2 зр. (зам. 2·50 зр.), VI-ої кл. 1·50 зр. (зам. 1·70 зр.); в VII-ій і VIII-ій кл. полишено давні тарифи 90 кр. і 50 кр. Тарифи для огородів, сїножатий, толік, ставів і лїсів тут зовсїм не змінено. В Черновецкім повітї установлено для *рілї* I-ої, II-ої і III-ої кл. подвійні тарифи: давні 8·50 зр., 6·25 зр. і 3·90 зр. і *зни-*

*) Гл. „Буковину“ ч. 108, 109, 117, 118, 140, 141, 142 і 185.

З творів Т. знад Прута.

Злочинець.

Була третя година пополудни. День похмурний і снїжистий, які нерідко бувають у другій половинї листопада.

Полагодивши свої орудки в містї, я став роздумувати, як би „убити“ ті чотири години, що ще менї остали ся до відходу поїзду.

Пригадав я собі, як хтось десь зранку менї оповідав, що іменно сегодня кінчить ся важна судова розправа против „славного“ убійника И. Нїчо дивного, що я рішив ся вступити до судової салї, не придумавши для виповненя зіставшого ся часу иньшого відповіднїйшого способу.

В салї був натовп цїкавих страшний. Спочатку я, було, розкаяв ся у своїм намірі, бо при дверях, де мусїв стояти, не міг я просто нїчого почути із всего того, що говорило ся; навіть лиць головних осіб процесу, як оскарженого, сьвідків, оборонця і иньших, не можна було у вечірнім сумрацї розпізнати.

Пізнїйше запалили сьвітло. Я протиснув ся троха наперед. Цїкаві жидки, котрі завсїгди при подібних нагодах невгомонно шепчуть межи собою, зложили для мене о цїлій справі досить повний коментар. Річ мала ся так:

Сороклїтний фабричний робітник И. винаймив перед роком мешкане у богатого столяра Х., де проживав зі своєю численною родиною мирно і статочно — дехто казав, що жив до сповненя злочиньства навіть примірно. Все, що заробив, приносив домів. Нїколи по корчмах не скитав ся. Тільки „щастя“ не мав. У домі панувала нечувана нужда і недостача. Поясняли се тим, що мабуть жінка его була негосподиня, і в иньший спосіб. Але я думаю, що швець, котрий стояв біля мене, найменьше оминавсь з правдою, коли казав: „Говоріть, що хочете, але як сегодня бідному робітникови з сїмома дїтьми при лихій платнї і тяжких часах вижити?“

Втім обізвала ся позад мене якась женщина: „Jak Boga kocham, jego oblicze nie zdradza niczem zbrodniarza!...“

Я став пильно приглядати ся рисам оскарженого. І в самім дїлї. Він нїяк не подабав на злочинця, спосібного до такого вчинку, о який его посуджували і до котрого вже і сам отверто признав ся. — Худий, блїдий, з довговатим, тонким, шляхотним носом, великими синьо-зеленковатими очима, котрі в якійсь байдужній задумі блудили супокійно поза головами зібраних у салї десь геть на стїнї, — оскаржений сидїв, злегка иноді тремтячи, на своїй лавцї так супокійно, що менї здавало ся, мов би то не о нїм вела ся ту розправа о житє і смерть. Говірливі жидки виводили із сего, що він мабуть уже не перший раз запутаний в такім „ґешефтї.“ Але иньші не хотїли в то вірити.

Якийсь товстий, з нїмецка убраний жидиско, отираючи піт із чола, замітив: „А ґефейрлїхер ґанеф — а роубер...“*)

Єго товариш відповів на то жартобливим питанем: „Зуґ-же, вус біс те зельбст?“**

Кілька осіб обізвалось на се придавленим сьміхом.

Так слухаючи своїх сусїдів, я пізнав мало по-малу цїлий акт оскарженя (професіональні промови судового персоналу, котрі я до того тільки зле міг чути, мене майже зовсїм нїчого не інтересували).

Одної ночи И. тихцем влїз через вікно у комнату, де спав самий его господар, котрого в миг ока задушив силою своїх залїзних рук. Зрабувавши потім із шафи готівкою 5000 ґульденів і около тисячі дорогоцїнностями, утїк тою самою дорогою на двір.

Нічним поїздом поїхав потім через Станїслав-Стрий до Кракова, де его арештували. У него найшли всї папері, потрібні до виїзду за границю. Сам він признав ся, що мав намір виїхати до Америки. Із украденої суми розтратив ледви кілька ґульденів. Жінка і дїти его не мали найменьшої вісти о всїм, поки его самого не прихопили.

В салї запанувала нараз тишина. Наступав засуд. Присяжні узнали оскарженого одноголосно винним злочиньства мордерства, сповненого задля рабунку, і засудили его на кару смерти.

*) „Небезпечний злодїй — розбійник.“

**) „Скажи-но, що такого ти самий?“

жені 7 зр., 5 зр. і 3·50 зр.; в IV-ій кл. *знижено* тарифу з 2·90 зр. на 2·50 зр., а в V-ій, VI-ій і VII-ій кл. полишено давні тарифи 1·90 зр., 1·10 зр. і 50 кр. Здає ся, що давні висші тарифи лишили ся для міста Черновець, а знижені для громад Черновецкого повіту, хоть сего виразно не сказано. Крім того знижено тут ще также тарифу для ставів із 2 зр. на 1·50 зр. Решта все остає ся по давному.

До тих повітів, де лиш знижено тарифи, належить ще повіт Серетский, а з Сторожинецкого дистрикт I-ий (Становецкий) і II-ий (долина ріки Серету). В Серетскім повітї *знижено тарифи для рілї* лиш в I-ій кл. на 6 зр. (зам. 6·75) і в III-ій кл. на 2·50 зр. (зам. 2·90); в кл. II-ій, IV-ій, V-ій і VI-ій полишено давні тарифи 4 зр., 1·40 зр., 65 кр. і 30 кр. — В Становецкім дистриктї *знижено* тарифи від *рілї* лиш в трох найвисших клясах із 7 на 6 зр. (I-ша кл.), із 5 зр. на 4·50 (II кл.), із 3·50 на 3 зр. (III. кл.); в иньших клясах позістали ті самі тарифи: 2·30, 1·40 зр., 90 кр., 50 кр. і 20 кр. — Подібно і в селах в долинї ріки Серету (Брошківцї, Комарівцї, Корчешти, Панка, Жадова, Сторожинець і т. д.) тарифу для рілї установлено тепер таку: I. кл. 4·50 (зам. 5 зр.), II. кл. 3 зр. (зам. 3·20), III. кл. 2·20 зр. (зам. 2·30); в IV-й, V-ій і VI-ій кл. позістали давні тарифи: 1·40 зр., 65 кр., 20 кр.

Коли для сих повітів (Кіцманьского, Заставнецкого, Черновецкого, Садаґурского, Серетского, Становецкого, Сучавского і для II-го дистрикту Сторожинецкого) бачимо в новій тарифі саму знижку, то знов для Кімполунского, для гірского, лїсистого дистрикту Радовецкого, а так само для лїсистого дистрикту (III-го) Сторожинецкого і Вижницкого повіту *нїчого не знижено, а підвисшено* тарифи. В Кімполунскім повітї *підвисшено* тарифи від *сїножатий і лїсів* так, що тепер чистий дохід від *сїножатий* установлено в I-ій кл. на 4 зр. (зам. 3 зр.), в II-ій кл. 2·50 зр. (зам. 2 зр.), в III-ій кл. 1·50 зр. (зам. 1·20 зр.), в IV-ій кл. 80 кр. (зам. 60 кр.), а в V-ій кл. лишено по давному 30 кр. А для *лїсів* установлено в I-ій кл. 50 кр. (зам. давних 40 кр.), в II-ій кл. 40 кр. (зам. 30 кр.), в III-ій кл. 30 кр. (зам. 20 кр.), в IV-ій кл. 20 кр. (зам. 14 кр.), в V-ій кл. 14 кр. (зам. 10 кр.), в VI-ій кл. 10 кр. (зам. 6 кр.), в VII-ій кл. 6 кр. (зам. 4 кр.), в VIII-ій кл. 4 кр. (зам. 2 кр.). Тото підвисшенє відібє ся так на податках в Кімполунскім повітї, що ґазда, котрий має н. пр. 10 морґів сїножати в II-ій кл. і платив доси 4 зр. 54 кр. податку (від чистого доходу 20 зр., рахуючи після старої тарифи 2 зр. від морґа), буде тепер платити податку 5 зр. $72\frac{1}{2}$ кр., бо чистий дохід у него після нової тарифи виносить вже 25 зр., отже підвисшенє виносить 1 зр. $18\frac{1}{2}$ кр. Хто-ж мав 100 морґів лїса н. пр. III-ої кл., той платив доси 4 зр. 54 кр. податку (бо після давної тарифи дохід від одного морґа лїса III-ої кл. установлено 20 кр.), а тепер платити ме 6 зр. 81 кр., т. зн. о. **2 зр. 27 кр.** більше, бо чистий дохід підвисшено в тій клясї лїсів на 30 кр. — Подібно *підвисшено* в лїсистім дистриктї (II-ім) Радовецкого повіту (т. зн. в громадах: Фірстенталь, Карльсберґ, Путна, Шипіт камеральний, Селетин, Стража і Сучавиця) тарифу для *сїножатий* в I-ій кл. із 3·20 зр. на 3·60 зр., в II-ій кл. із 2 зр. на 2·40 зр., в III-ій кл. із 70 кр. на 1 зр., в IV-ій кл. із 20 кр. на 30 кр.; а для *лїсів* в I-ій кл. із 45 на 50 кр., в II-ій кл. із 30 на 35 кр., в III-ій кл. із 20 на 25 кр., в IV-ій кл. із 12 на 16 кр., в V-ій клясї полишено тут давну тарифу 6 кр., в VI-ій кл. із 2 на 4 кр. — А в лїсистім Сторожинецкім (III-ім) дистриктї (т. зн. в громадах: Стара і Нова Гута, Волоский Банилів, Чудин, Чиреш і Опаєц, Давидени, Ідзешти, Красна Путна, Красна Ільске) тарифу для *сїножатий підвистено* в I-ій кл. із 3·20 на 3·60 зр., в II-ій кл. із 2 зр. на 2·40 зр. в III-ій кл. із 1·20 на 1·50 зр., в IV-ій кл. із 80 кр. на 1 зр., в V-ій кл. із 40 на 50 кр., а в VI-ій кл. полишено по давному тарифу 20 кр., а для *лїсів* в I-ій кл. із 50 на 60 кр., в II-ій кл. із 30 на 45 кр., в III-ій кл. із 16 на 25 кр., в IV-ій кл. із 6 на 16 кр. і установлено ще V-ту клясу з тарифою 6 кр. чистого доходу від 1 морґа лїса. І в Вижницкім лїсистім (III-ім) дистриктї (т. зн. в громадах: Дихтинець, Довгополе, Яблониця, Конятин, Петраші, Плоска, Підзахарич, Путилів, Ростоки, Стебне, Шипіт приватний, Усте-Путилів, Кисилицї, Маринечі, Серґії і Тораки) *підвисшено* тарифу, але лиш від *сїножатий* в I-ій кл. із 3 зр. на 3·40, в II-ій кл. із 1·50 на 1·80 зр., в III-ій кл. із 1 зр. на 1·20, в IV-ій кл. із 70 на 80 кр., в V-ій клясї полишено давну тарифу 20 кр., а так само і для лїсів і всїх иньших культур лишає ся давна тарифа.

Др. Смаль-Стоцкий.

Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 24-го падолиста 1896.

Іменованє. Окінчений правник Лев Єх, бувший голова акад. товариства „Союз,“ іменований концептовим практикантом при буковиньскім правительстві.

З буковиньского краєвого правительства. Правительственний концеціст др. Кароль Розін перенесений з радовецкого староства до Чернівців, а концептові практиканти Альфред Адельсберґер і Моріц Ляйцнер перенесені до староств, перший в Радівцях, а другий в Серетї

Перші загальні збори філії „Просьвіти“ в Бібрцї відбудуть ся дня 10-го грудня с. р. о 1-ій годинї пополудни в сали сторожи огневої. На зборах буде о. Яків Сїнґалевич мати реферат про економічне піддвигненє народу. Вечером відбуде ся концерт при участи Львівского Бояна.

З Садаґури пишуть нам: Наш панотець Микитович дуже напосїв ся знищити нелюбих ему людий. А вже кого як кого. а членів читальнї „Руской Бесїди“ він так не терпить, як сіль в очах. Шукав він всякої нагоди, аби пакостити їм, але они все терпеливо зносили, як справдїшнї дїти Божі. Се мабуть дуже розсердило нашого панотця і він видумав на ч. Дмитра Ґрицука таке, що, мовляв, він зневажив релїґію і перешкаджав панотцеви у службі Божій. Се якось дивно виглядало всїм, бо-ж ми знаємо, що наші селяни дуже шанують церков і за нїчо в сьвітї

Засуджений в нїчім не змінив ся. Він певно був з одної сторони на такий конець приготований, а з другої сторони знав ще, що ему отверта поки-що дорога до висшої інстанциї.

Коли ми виходили із салї, почув я в сїнях менї уже знакомий женьский голос:

„Dalipan, gdy patrzyć w jego twarz, to zda mi się, że tak samo można by samego siebie posądzać o zbrodnię, patrząc w lustro...“

* * *

Я поїхав просто на дворець зелїзничий. Ще цїлу годину мусїв перечекати, заким надійшов поїзд. Я сїв у почекальнї на лавку і задумав ся.

„Чи переступник сей заслужив на кару смерти?... Взагалї на кару?... А коли не заслужив, то за що его засудили?... І що би я був на его місци учинив?... І чому так поступати не вільно?...

Що поступати так не вільно — то нема довго що й гадати. На се закон. Ба, але що се таке закон?... Закон то основа можливости якогось порядку; а порядок всюди мусить бути: і в природї, і в науцї... і в людскім житю. Без того — хаос. Гарно! — Так що-ж? і в души И. може був порядок, коли він задумав убити X. Може X. був старий, гидкий скупець, котрого богатство не приносило нїкому хісна, а И. міг тим богатством свою родину виратувати із Бігзна' якої пропасти. Чи то не порядок?... Так, для одиницї безперечно порядок (моральні правила я при сїм розсудї нарочно кинув на бік) — — але для загалу, для суспільности безпечно нї. Ми, що жиєм під тїнию законів загалу, мусимо поступати згідно з сими правилами (навіть тогди, коли-б нам здавалось, що они велять рахувати: два а два є пять). А коли не поступаємо так, то творимо щось злого... І И. тому поступив зле. А все-ж ему самому може здавати ся, що добре.

Чи він в такім випадку признасть за собою кару? — Нї! Суспільність то щось друге. Суспільність мусить навіть за ним признати кару. Чому?... Задля свого інтересу. Але-ж інтерес — мотор підрядний, низький. Де тут правничий принцип? По що їздити на лихих шкапах, коли є гарний кінь вороний... Що є найвисшим приципом нашої справедливости?... Summa vis — justitia... Ось що! — Ibis redibis non morieris. Так, так! Всї наші держави — чи не силою они повстали? А тому що силою — тому они повстали і на справедливій підставі. А середновічні суди? Чим они по принцину гірші наших?... Ibis redibis...

Ми дійшли тут до краю мудрости. Далї іти не можем, хиба що як молодий кіт станемо крутитись кругом свого хвоста.

. . . .

Але що я був би учинив на місци сего злочинця? (Я знаю, загал закричить з афектом: „О лїпше смерть, як так заваляти свою честь, своє сумлїнє...“ Але загал мене не захитає в моїх розслїдах.) Що вчинив би кождий на его місци? Я хочу розібрати свою власну душу із одежі менї властивих прикмет, так щоб остала ся тільки душа з прикметами загально-людскими. — Що би я на его місци учинив? — Як то розуміти на его місци? Коли би я тільки мешкав замісць него у X., а впрочім був би в тім самім взглядно вигіднім положеню, що тепер — безпечно не поступив би так. Але в нуждї, але в нечуваних злиднях, але зле вихований, але унаслїдивши може ще від родичів наліг до брутальности, але... але... але... і т. д. — безпечно — здає ся менї — що не тільки міг бим, нї, мусїв бим стати убійником. І мене би засудили, і засудили би справедливо... Чи поступаємо ми слушно, відтягаючи своє співчутє таким И.?..-“

Шалено заїхав перед перон поїзд. Всїдаючи в купе я подумав: „Ibis redibis non morieris... Таке все наше, навіть і справедливість... Як слушно та панї хотїла видїти в своїм образї в зеркалї злочинця...“

Де ви, днї щастя, де ви, днї милі?...

Стара пісня. В дитиньстві я часто еї сьпівав. Чи подобалась она менї тогди? Не знаю.

Однак коли я став ся старшим, мельодия менї наприкрилась і я перестав еї сьпівати. Та й на що-ж менї було еї сьпівати? На верхнім щеблю молодечої сили і удачі — тогди сьпіває ся иньше і иначе.

не відважили-б ся на таке діло. Але що з того, коли наш панотець конче хотів зробити ч. Ґрищука нещасливим. Подав він все до суду, а прокуратория зробила оскаржене, але висша апеляция знесла оскаржене, так що навіть до процесу не прийде. Ми дуже втїшили ся, коли о тім довідали ся. Тепер ми переконали ся, що правда мусить вийти на верх. Дмитро Ґрищук стоїть тепер чистий перед цїлим сьвітом; а як виглядае наш панотець тепер?... *Читальник.*

Доля еміґрантів. У вчерашнім нумері в першім уступі говорить ся про се, як фірма Міслера з Бремы наших людий замісць до Канади вислала до Ґеорґії. Там застали они лиху землю, спеку і зовсім малі зарібки. Отже довідуемо ся дальше, що они рішили ся шукати лїпшого зарібку і працюючи по дорозї приїхали до Філядельфії, де їх стрітили краяни і показали дорогу до конзуляту. Конзулят тамошний за посередництвом консуляту в Бремі завів переговори з фірмою Міслер, щоби виробити виходцям вільний перевіз до Канади або зворот всякої страти. Фірма Міслер однакож заявила, що виходцям лишила повну свободу, куди хотять їхати, звернула однакож їх увагу, що правительство не журить ся виходцями, а Парана так есть переповнена рускими еміґрантами, що власти тамошні нїкого не приймають, що впрочім доказуе виданий в червни с. р. заказ еміґрациї Галичан до Бразилїї. На дальші питаня еміґрантів, куди мають в північній Америцї іти, мав Міслер звернути їх увагу на Ґеорґію і Тексас, де ще найлїпшо, і де в его кольонїях можуть через кілька днів в тижни працювати, прзначаючи прочі дни тижня на обрабляне ґрунтів закупплених або наймлених. Еміґранти недовго надумуючись вибрали Ґеорґію. Описуючи користи і відносини тої провінциї мав Міслер запримітити, що жалуючі ся рускі еміґранти не будуть нїгде вдоволені, бо мають мало охоти до працї і хотять управляти ті самі плоди, що в своїй вітчинї, підчас коли в Ґеорґії зі взглядів на сусідство великих міст управляе ся городовину, виноград і овочі. Заявив наконець, що готов тим пятьом родинам заплатити перевіз з Філядельфії до Манїтоби. Сей случай доказуе, на які страти виставляють ся легковірні еміґранти; посередництво властий консулярних в виду аґентів захланних на зиск найчастїйше не доводить до нїякої цїли, бо еміґранти не можуть поставити нїякого доказу, що стали ся жертвою визиску.

Проґрама діяльности законодатних тіл. Сесия державної ради продовжить ся до 19-го грудня, а потім пічнуть ся різдвяні ферии. Галицкий сойм буде скликаний на день 29-го грудня, а 31-го грудня перерве наради мабуть до 20-го сїчня 1897 р., бо після нового року збере ся рада державна для закінченя буджетової розправи. Опісля — як пишуть віденьскі часописи — буде рада державна розвязана около половини сїчня, а в тім часї зберуть ся краеві сойми на свої наради. Вибори до ради державної відбудуть ся після всякої імовірности в другій половинї місяця марта 1897 р.

В радї державній вела ся в пятницю розправа над проектом закону о примусовім обезпеченю від огню. В ґенеральній розправі говорив між иньшими також пос. Вахнянин. Зазначив, що уважае справу законного управильненя справи обезпеченя від огню наглячою, бо як раз Галичину нищать часті пожари. Треба жалїти над тим, що в Австриї за згодою правительства засновують ся кождого року нові філії чужосторонних товариств асекурацийних, бо при найлїпшій охотї годї виконувати достаточну контролю над внутрішною манїпуляциею тих філий. Що-до квестиї, чи закладати краеві заведеня асекурацийні, чи віддати обезпечене істнуючим заведеням, бесїдник був би за тим другим способом. Бо краеве заведене не мало би потрібної меткости і енерґії, а противно дотеперішні солїдні товариства асекурацийні, оперті на взаїмности, дають достаточну запоруку. Вкінци висказав бесїдник бажане, щоби правительство заняло ся переведенем строгих огнево-полїцийних приписів.

Дирекция руху в Чернівцях. На суботнїшнім засїданю буджетової комісиї ради державної обговорив пос. Лупул справу засноване осібної дирекциї руху в Чернівцях і внїс резолюцию, котрою взивае ся правительство, щоби оно справу заснованя самостійної, безпосередно мінїстерству зелїзниць підлягаючої дирекциї руху в Чернівцях для зелїзничих шляхів на Буковинї взяло під зрілу розвагу і зарядило все потрібне, аби найдальше з отворенем льокальних зелїзниць, котрі тепер будують ся, можна отворити також дирекцию. Мінїстер зелїзниць ґенерал Ґуттенберґ заявив, що засноване дирекциї руху в Чернівцях стоїть у звязи з вибудованем зелїзничих шляхів на Буковинї. Мінїстерство возьме сю справу в свій час під розвагу. — Коли то буде той „свій час“?

Практиканти на учителів. Львівска окружна рада шкільна вислала до дирекций всїх міских шкіл в Галичинї розпоряджене з тим припорученем, щоби они під нїяким услівем не допускали практикантів до самостійного веденя кляс. Може оно хвилево й добре, бо не одну практикантом заміщену посаду прийде ся тепер обсадити стало.

Виховзнув ся поїзд. В ночи з суботи на недїлю впав у Галичинї і на Буковинї сильний снїг так, що зелїзничий шлях був цїлковито засипаний снїгом. В наслїдок того виховзнув ся ранїшний особовий поїзд коло стациї Матїївцїв. З сеї причини прибув той поїзд до Чернівцїв о 3 години пізнїйше, як повинен був приїхати. На щасте не ушкодив ся при тім виховзненю нїхто. Зрештою на всїх буковиньских зелїзницях рух поїздів удержуе ся правильно, лише на шляху Гадикфальва-Радівцї перервано товаровий рух на кілька днів.

Нова почта буде небавом заснована в Бобівцях, селї сторожинецкого повіту, а управителем тої почти став дїдич з Бобівцїв Еміль Медвецкий.

Льокальна зелїзниця Іцкани-Сучава буде отворена — як довідуемо ся — в другій половинї місяця грудня с. р.

Многонадійні... злодії. За крадїжи ставали сими днями перед краківским судом присяжних три молоді люди: 21-лїтний слюсарский челядник Станїслав Скульский і его два спільники 18-лїтний Лавр. Висьньовский з Таркова і 19-лїтний Стан Ґалка. Всї три допустили ся сего лїта одинайцяти сьмілих крадїжий з вломами та цїлого ряду поменьших. Найбільшої крадїжи довершили в канцеляриї реальної школи в Кракові, де розбили підручну касу і забрали 1.650 зр. готівкою. Ся крадїж причинила ся до викритя небезпечної шайки. Всїх трех зловлено і поставлено перед судом. При розправі всї признали ся до злочинів, так що присяжні потвердили їх вину. Трибунал засудив Скульского на 5 лїт тяжкої вязницї, Висьньовского на 4 роки, а Ґалку за співучасть в крадїжах на 6 місяцїв арешту.

Віденьский бурмістр перед судом. Перед повітовим судом у Відни мала відбути ся в суботу розправа против бурмістра Штробаха о „образу гонору“. Штробах назвав маґістратского діюрнїста Сеппера „брехуном,“ а фіякра Бавма ще гірше, бо „свинтухом“. Покликані на сьвідків Наймаер, другий віцебурмістр Відня, і директор маґістрату Тахав не явили ся, отже судия засудив їх по 50 зр. кари і відрочив розправу. Тимчасом може збере ся сойм і посол Штробах буде нетикальний.

На шибеницю засудив трибунал суду присяжних в Сяноку Олексу Шумного, двірского парубка з Тшанця, за убійство жінки.

Замерз. Се вже другий випадок в Чернівцях, що від тих малих морозів у нас люди гинуть. В ночи на недїлю найдено на подї дому Герша Ґотесмана замерзлого 60-лїтного зарібника Михайла Ратковского. Замітне се, що в сїм як і в першім випадку наступила смерть від морозу недалеко Прута.

Важна постанова. Найвисший адмінїстрацийний трибунал рішив, що парох, котрий мае річного доходу разом з конґруою 600 зр., обовязаний платити громадскі і повітові податки.

Але я став ся старшим і нещаслившим. Труд, жура, злиднї зробили із мене перед часом осторожного, зі спілим досьвідом старця, хоть я ще й не сивий.

І знов пригадав я собі мельодию дитиньства. Але що-ж? Слів не придумаю. Забув.

Над перші слова:

„Де ви, днї щастя, де ви, днї милі?...“ далї не втну.

Що могло там далї бути? Може була там відповідь, де би щастя шукати? Як сповнити наймилїйші надії?

Не знаю. І ледви, чи буду коли знати. З виїмкою мельодиї, котру добре тямлю, осталось із сеї пісні менї лиш порожне, сухе питане:

„Де ви, днї щастя, де ви, днї милі?“

Але мельодия, мельодия... Що за прекрасна, гарна, чарівна мельодия!

Москвофіл.

Був я вечером на якійсь забаві. Кругом мене все дорогі, серцю милі знакомі.

Проходжую ся по салї. Серце з якогось блаженьства занивае. Я попав у дїточу пусту сваволю: то ногою тупну о підлогу... так тупну міцно, що аж стидно стане. Але підоймаю очи на близьких менї осіб, і замісць ожиданого обуреня читаю в їх лицю веселу, вибачливу усьмішку.

Аж ту прийшло іти біля дверий, що ведуть у сусїдню комнату. Я рванув за клямку, копнув двері ногою... і остовпів.

По серединї комнати лежить тіло мерця... нї ще не мерця... тїло дрожить у передсмертних судорогах. Одежа на нїм на-пів воїна-борця, напів весельчака. Та чого оно дрожить? Так... „у него прецїнь голова відтята!“ — сказав я голосно глядячи на кров, що текла потоком із шиї.

„Нї, брате,“ говорить менї мій сусїд, сивий, поважний старець, — „у него таки голови не було.“

Що за чудеса? Як же виріс труп без голови такий великий та товстий? — Сю мою гадку зрозумів старець, тай озвав ся:

„Вотъ эго наши австрійскіе москвофилы...“

Знов комедия! „Відкиля у нас сей Москаль взяв ся?“ — подумав я і хотїв з ним розбалакатись — але обертаюсь, а з него уже нема і слїду.

І Біг-зна', що був би я може ще чув та видїв у тому дивному, казочному зібраню — але пробудив ся з переляку.

Писатель і свинї.

Він сидїв над бюрком, заложений навкруги книжками та ґазетами, з пером в руцї. Збирав ся писати якийсь твір, що хвилево ему блиснув через душу.

„... В той час...“ — нї так не добре, за важно. — „Під ту годину...“ — і се ще не зовсїм відповідне...

Втім нараз кинув ся, як укушений гадюкою. Через вікно дав ся почути крик голодних свиний із подвіря.

Я забув сказати, що мій писатель був разом і малий господар, котрий вів надзір над господаркою у власній особі. І що-ж таке? Забули дати безрогам їсти у час!... Ось небавом надесуть і ті заспокоять ся. Він взяв ся знов за перо.

„Під т...“

Що за чортова справа? Як тут писати?

Кві... рр... кві... ррр... у... Свинї біснують ся мов шалені. Неначе той бас при строеню оркестри, перед представленем провінціонального театру, гуде роздражняючо свиньский голос. Хоть із шкіри трісни, тай годї!

Щоби успокоїтись, він пішов на прогульку. І вернув ся. І писав. Але повість: „В той час...“ — на віки запропастила ся.

О промінях Рентґена доносить новойорский Herold: Едізон пробував вже два рази, за помочию Рентґенівских промінїв вернути слїпим людям зір. Результат ще не є зовсїм певний, однак мабуть той експеримент таки вдасть ся. Очи можуть бути цїлком знищені, лише нерв мусить бути ненарушений. Богато людий сумнїває ся, чи се правда.

О котрій годинї вмирає найбільше людий? Фінлесон і Фест Весон в Анґлії робили в сїй справі студиї і найшли в 13.000 випадках смерти в містї Ґлясґові, що найчастїйше вмирають між 4-ою а 10-ою год. зрана. Сї цифри загалом взявши сходні з тим, що др. Шнайдер найшов при 57.000 випадках смерти в Берлинї, де смерть наступала найчастїйше в тім часї.

Як можна мати збір марок? Штудерний якийсь Англичанин заробив собі такий збір в слїдуючий спосіб. Він оголосив в Times: Женитьба. — Молода, 20-лїтна женщина, бронетка, гарна, з маєтком 800.000 марок, пізнїйше ще 2 мілїони, хотїла би вийти замуж за чесного, хоч би і не заможного мужчину. Серіозні оферти і т. д." Практичний Англичанин одержав небавом 25.000 відповідий з ріжних країв; таким чином він мав вже збір почтових марок зі всїх країв на земскій кулї.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані		Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців									**з Чернівців**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.